

til med den berømmelige Forretning ude paa Grønttorvet. Det gik meget daarligt med Kartoflerne, de havde en vis Tilbøjelighed til at raadne op i Hænderne paa Kommunesocialismen. Flæsket har de kommunalt set heller ikke haft saadan overdrevent Held med. De øvrige Virksomheder i samme Retning, som de har rejst paa vekslende Tidspunkter, har heller ikke været heldige i Retning af at skabe rimelige Priser og en nogenlunde fornuftig Avance for Kommunen, hvis Kommunen har været Leder af dem, eller for de Virksomheder, som det socialdemokratiske Parti har rejst. Og hvad „Soaial-Demokraten“ angaar, Socialdemokratiets Hovedorgan, viser der sig ogsaa der en Mangel paa Evne til at administrere efter de Systemer, de nu en Gang har. Ogsaa her sætter disse Systemer en Blomst, idet dette Blad, som bekendt, er det dyreste Blad her i Byen uden at være det bedste, langt dyrere end alle andre Blade. Hele det System, de anvender, viser sig ikke at være i Kundernes, i Forbrugernes Interesse tilnærmelsesvis i det Omfang, som man skulde tro, naar man læser deres Kritik af Købmanden, Haandværkeren eller Landmanden.

Det vilde være morsomt at faa at se et Regnskab fra de Gaarde, Staten driver, og sammenligne det med Regnskabet for et tilsvarende Jordbrug, der er paa Enkeltmands Haand; man vil sikkert ogsaa her komme til det Resultat, at Driften er dyrere. Det kan godt være, at den er god, og jeg tør derfor ikke sige, at den er slet og dyr; men i Forhold til det, den private Ejer faar ud af sin Ejendom, kan man vist alligevel vove den Paastand, at den er slet og dyr. Man faar ikke det ud af en Ejendom, naar den kommer paa Statens Hænder, som naar den er i en privat Mands Hænder. Det synes jeg, de Herrer paa den Side maa have faaet et levende Indtryk af i disse Aar og gennem deres egne Prøvelser. Derfor synes jeg, der var nogen Anledning for dem til nu at se lidt anderledes paa de producerende og omsættende Mellemlasser og til at gøre et Forsøg paa at skabe disse Klasser bedre Kaar, det vil sige større Frihed til at udfolde sig, end de har haft hidtil.

Men det er ikke alene de Radikales og Socialdemokraternes Hensigt at sætte ondt for Jordbrugets, Haandværkets og Handelens Folk for derigennem at kæle for Begrebet Forbrugere og saa ad denne Vej vanskeliggøre Forholdene for de andre og lette Forholdene for Forbrugerne —

det maa vel være deres Hensigt saglig set, naar de gaar den Vej —, nej, de har ogsaa deres politiske Hensigt dermed. De har til Opgave ved at stille alle disse Modsætninger op mod hinanden at dele og derigennem ødelægge de Vælgerskarer, den Armé, som staar bagved de Partier, der i Øjeblikket udgør Oppositionen overfor de Radikale og Socialdemokraterne. De ønsker at dele dem: Del og hersk — det er et godt Ord, militært set og ogsaa politisk set, men om det røber nogen stor Genialitet, er en Sag for sig. Thi man kan nogenlunde let regne sig til, at naar man ikke kan sejre direkte, naar man har Udsigt til, som de nuværende Regeringspartier, at blive Mindretal ved næste Valg, maa man gaa en anden Vej og sørge for at faa dem, som bliver Flertal, saa meget i Totterne paa hinanden, at man kan klare sig til Trods for, at de vedkommende har faaet Flertal mod en. (*L. Rasmussen*: Lad dem faa det først!). Ja, det skal vi jo se. Foreløbig vil jeg ikke beskæftige mig dermed, men med den ærede Finansminister og de øvriges Iver for at faa os i Totterne paa hinanden, af dette Forhold skal jeg tillade mig at foretage en Undersøgelse. Jeg vil da begynde med at sige, at de Radikale og Socialdemokraterne peger først paa Modsætningen mellem Land og By. Naar der er Tale om et Samarbejde mellem Byfolk og Landfolk, har de et eller andet Modsætningsforhold, de stikker frem, naar de taler til Byfolk, idet de siger: Det er umuligt, at I i Købstæderne kan ville give eder ind under et Førerskab af den og den Natur et Sted langt ude paa Landet. Naar de paa den anden Side er ude paa Landet, gør de sig al menneskelig Umage for at forvirre Landboerne, idet de siger til dem: Naar eders Parti skal samarbejde f. Eks. med det konservative Folkeparti, vil det komme til at samarbejde med betydelige Klasser af Befolkningen i Købstæderne; det vil komme til at samarbejde med Storindustrien o. s. v., o. s. v., og det kan I dog ikke være med til. Paa denne Maade vil man søge at ægge de forskellige Elementer paa Landet og i Byerne til Modstand mod hinanden og skabe et Modsætningsforhold mellem dem. Men ikke nok hermed, man skaber ogsaa Modsætninger, gør sig i alt Fald Umage derfor, mellem de respektive Mellemlassefolk, indenfor Jordbruget mellem Husmænd og Gaardmænd og indenfor Købstæderne mellem Grundejere og Lejere, mellem Købmænd og Kunder, mellem Producenter og